

культурами, географія реалізації продукції рослинництва.

Варто вивчити застосування науково-технічного прогресу в рослинництві, географію транспортної інфраструктури в околі сільськогосподарського підприємства, географію його інтегрованості в господарську діяльність регіону.

Екскурсія на тваринницьке сільськогосподарське підприємство

Спочатку слід вивчити місцезнаходження сільськогосподарського підприємства тваринницького профілю, його економіко-географічне положення, географія трудових ресурсів підприємства.

Далі з'ясуємо виробничі особливості - географію пасовищ, склад сільськогосподарських тварин, власне кормовиробництво, географія закупівлі кормів та кормових добавок, особливості обороту стада, продуктивність сільськогосподарських тварин.

Важливим є вивчення географії реалізації продукції тваринництва, утилізації відходів тваринництва, географії транспортної інфраструктури в околі підприємства, географія інтегрованості сільськогосподарського підприємства в господарську діяльність регіону, Застосування науково-технічного прогресу в тваринництві.

Список використаних джерел

1. Сливчак Н.Є. Екскурсійна діяльність в школі / Географія та туризм, 2010, №3. – С.37-38.
2. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. – Одеса: Астропринт, 2005.

ВИВЧЕННЯ РОСІЇ ЯК ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ

Гудзеляк І. І.

Львівський національний університет імені Івана Франка,

м. Львів, Україна

iryna.hudzelyak@lnu.edu.ua

Зміст шкільної географії як світоглядної науки має оперативно реагувати на сучасну глобальну геополітичну ситуацію у світі. Передусім це стосується політико-географічних аспектів розвитку росії як держави-агресора.

Географію росії вивчають у 10 класі. Однак, повномасштабне вторгнення в Україну і суттєві геополітичні зміни на регіональному та глобальному рівнях стали підставою для вироблення спеціальних рекомендацій щодо викладання цієї теми для школярів. Тому в 2022/2023 навчальному році учителям географії надано рекомендації суттєво звузити зміст географії росії та доповнити різні теми у 8–11 класах питаннями, що стосуються проблеми біженців і внутрішньо переміщених осіб в Україні, стратегічного партнерства з США, ЄС, Великою Британією, військово-політичним блоком НАТО, надання Україні військової допомоги від країн партнерів. Тобто, загалом у рекомендаціях йдеться лише про нові тенденції, які є наслідком російської агресії [1].

На нашу думку, для формування критично мислячої людини варто говорити про причини і закономірності, які призвели до війни в Україні. Політико-географічні теми у шкільному курсі географії здатні повною мірою розкрити просторово-часові аспекти російської імперської політики, що здійснювалась у ХХ–ХХІ століттях, комплексно і всебічно показати роль росії як агресора. Можливою формою навчального процесу можуть слугувати бінарні уроки з географії та історії.

Вивчення держави-агресора має декілька цілей, що передбачають формування і знаннєвих, і ціннісних компетентностей.

По-перше, набуття знань про особливості формування території, демографічні та міграційні процеси, ресурсний і економічний потенціал. Застосовуючи описовий, порівняльний, картографічний метод тощо, учитель має наголосити учням, що сучасний людський і економічний потенціал Росії ймовірно статистично переоцінений. Адже практика фальсифікації статистичних даних має щонайменше столітню історію. Зокрема, влучним буде приклад трагічного перепису 1937 року і сфальсифікованого перепису 1939 року. Дані щодо сучасної кількості росії також піддаються сумніву, адже навіть російські демографи озвучували показники реальної людності – близько 70 млн осіб, а не 144,3 млн осіб. Зрештою, В. Путін визнав публічно, що за Уралом проживає 12 млн осіб, тоді як за офіційними даними – 25 млн.

В умовах геноцидної війни проти України, окрім збройних засобів, з росією можна ефективно боротися економічними засобами. Для цього потрібно розуміти вразливі місця економіки: це залежність від імпорту

значного переліку машин, устаткування та комплектуючих. 20% імпорту росії становить прихована група товарів. На думку експертів, це комерційні літаки Boeing та Airbus, військова техніка і зброя, яку імпортували з Франції, Німеччини, Італії, Австрії та інших країн [2]. Позитивне сальдо торгівельного балансу росії забезпечує нафта і газ, тому санкції і запровадження тотального ембарго на торгівлю з агресором має стати ціллю геоекономічної стратегії антиросійської коаліції. На прикладі росії варто розкрити роль економічної війни у сучасному світі.

По-друге, ознайомлення учнів з політико-географічними аспектами участі росії у військових конфліктах і війнах в інших країнах. Політична історія російської імперії – це перманентна військова експансія по усьому периметру сухопутного кордону поглинання територій та знищення корінних народів. Після розпаду СРСР росія здійснила агресію проти Молдови (Придністров'я, 1992–1993 роки), Грузії (Абхазія, 1992–1993; Південна Осетія, 2008), Чечні (1994–1996, 1999–2009), Сирії (2015–2022) та України (з 2014 року).

По-третє, ознайомленнями з особливостями путінізму як політичного режиму росії та рашизму як державної ідеології. Путінізм – це поєднання культу особи, мілітаризму, тотальної цензури, інформаційного зомбування і пропаганди. Деякі автори вважають його різновидом авторитарного режиму, а фактично це симбіоз фашизму, новітнього чекізму, російського націоналізму та рашизму. 14 квітня 2022 року Верховна Рада України визнала росію державою-терористом з тоталітарним неонацистським режимом. Учні мають розуміти, що ідеологічним обґрунтуванням існування путінського режиму є рашизм, який базується на військовій силі, агресивному російському православ'ї, вигаданій «особливій цивілізаційній місії росіян» та ненависті до інших народів.

Розкриття питання політико-географічного розвитку росії у шкільній географії дає можливість сформувати предметні політико-географічні компетентності, виховати свідому патріотичну людину, яка здатна аргументовано і критично оцінювати глобальні та регіональні геополітичні і геоекономічні тенденції і залежності, протидіяти інформаційним впливам ворожої держави, що нав'язувала українцям наративи неоімперської геополітичної, геокультурної і великодержавної

ідеологічної доктрини «руського міра», сприяти формуванню культурної дистанції між українцями та агресивними росіянами, а також виховувати гуманізм, патріотизм і толерантне ставлення дітей до різних народів.

Список використаних джерел

1. Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році. Географія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/20/01/Dodatok.14.heohrafiya.20.08.2022.pdf>
2. Пилипенко Я. Секретний товарообіг: у кого купує та кому продає зброю росія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/19/685966/>

CONSTRUCTION OF ARTIFICIAL NEURON NETWORKS ON THE BASIS OF THE MOTIVATION THEORY OF SOCIAL STUDY FORMED FROM CHILDHOOD

Yevdokymov S.

Kherson State University

serge.evdokimov2015@gmail.com

ANNs (Artificial Neural Networks) are based on the principles of cognitive science and can be used in practical psychology, while widely used for processing. Therefore, this topic remains relevant to this day. The theory of motivation of social learning (from the English Social Learning Theory) claims that people influence the external environment, which in turn influences how they think and behave. The study of human behavior through observation, imitation and communication in mutual connection with the social environment showed that there are features of relative processes in explaining human behavior.

In this study, it is proposed to use the research for a systematic analysis of the interrelationships of different levels of psychological characteristics with the help of statistical evaluation of the quality of ANN models. In our country, such prominent scientists as S. L. Rubinstein, Y. Zavadskyi made a huge contribution to the development of a systematic approach to